

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orehwa-Zawadzka

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Ewa Daniluk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 maja 2019 r. w B.

sprawy z odwołania J. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wznowienie postępowania w sprawie umorzenia należności z tytułu składek

na skutek apelacji wnioskodawcy J. G. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 września 2018 r. sygn. akt IV U 1329/17

I. oddala apelację;

II. zasądza do Skarbu Państwa –Sądu Okręgowego w Olsztynie na rzecz radcy prawnego A. B.:

1. 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększone o należny od tej kwoty podatek od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu;

2. 392,83 (trzysta dziewięćdziesiąt dwa 83/100) złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę apelacyjną.

SSA Barbara Orehwa- Zawadzka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski

sygn. akt III AUa 826/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 września 2017 r., znak: 2300000/71/2017-RED1-320-UM-AB, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie art. 83 a oraz art. 83 b ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych odmówił J. G. (2) wznowienia postępowania w sprawie rozpatrzenia wniosku o umorzenie należności z tytułu składek złożonego w dniu 8 lutego 2013 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. Z 2012 r., poz.1551). W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wznowienie postępowania jest instytucją procesową stwarzającą możliwość prawną ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej zakończonej

należności z tytułu składek rozumiano składki, odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia, a także dodatkowa opłata. W trakcie postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym zainicjowanym odwołaniem złożonym przez wnioskodawcę organ rentowy zaznaczył, iż należności składkowe nie podlegające umorzeniu dotyczyły okresu od marca 2009 r. do listopada 2010 r. Decyzja ta uprawomocniła się 6 stycznia 2015 r.

13 sierpnia 2014 r. organ rentowy wniósł o podjęcie postępowania w części obejmującej należności, które nie podlegały umorzeniu. 23 września 2014 r. strony podpisały układ ratalny, który obejmował należności niepodlegające umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej tj. za okres od marca 2009 r. do listopada 2010 r. Termin spłaty ostatniej raty oznaczono na 20 września 2022 r. W związku z tym postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego obejmujące należności za okres od marca 2009 r. do listopada 2010 r. (tj. tytuły od Km 5577/2012 do Km 5597/2012) zostało ponownie w tej części zawieszono od 25 września 2014 r.

Pismem z 26 lutego 2013 r. Zakład ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. poinformował komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy –Woli w Warszawie o wydanej w stosunku do skarżącego decyzji z 14 maja 2014 r. określającej warunki umorzenia należności składkowych oraz przekazał informację umożliwiającą wycieszenie kosztów egzekucyjnych, które winny być opłacone do 6 stycznia 2016 r. od dochodzonych należności składkowych nie podlegających umorzeniu. Pismem z 12 listopada 2015 r. organ rentowy w nawiązaniu do ww. decyzji przypomniał wnioskodawcy o zbliżającym się upływie terminu wyznaczonego na spełnienie przesłanek wskazanych w przedmiotowej decyzji. Zaznaczył, iż warunkiem umorzenia należności określonym w art. 10 ustawy abolicyjnej jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o ich umorzeniu zadłużenia m.in. z tytułu kosztów egzekucyjnych naliczonych przez właściwy organ egzekucyjny, tj. Dyrektora Oddziału ZUS czy Komornika Sądowego.

W toku postępowania przed organem rentowym ustalono, że w związku z prowadzoną na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych w dniu 6 września 2011 r., tj. nr (...); nr (...); nr (...); nr (...); (...), egzekucją opłata egzekucyjna wynosi 5 208, 98 zł, podatek Vat – 1 198,07 zł, wydatki gotówkowe – 106,51 zł. Na poczet kosztów egzekucji nie odnotowano żadnych wpłat.

Decyzją z 9 listopada 2016 r. organ rentowy odmówił umorzenia należności z tytułu składek za ubezpieczenia społeczne za okres od 12.2002 r. do 02.2009 r. w łącznej kwocie 67 964,94 zł; na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 12.2002 r. do 02.2009 r. w łącznej kwocie 22 794, 36 zł; na Fundusz Pracy za okres od 12.2002 r. do 02.2009 r. w łącznej kwocie 5 070,16 zł. W uzasadnieniu wskazano, że w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że na dzień 6 stycznia 2016 r. nadal figurują należności niepodlegające umorzeniu tj. koszty egzekucyjne naliczone przez komornika sądowego. Decyzja ta uprawomocniła się w dniu 16 grudnia 2016 r.

Pismem z 20 marca 2017 r. odwołujący wniósł o wznowienie postępowania, przedkładając jednocześnie wydruki korespondencji prowadzonej z kancelarią komorniczą, z której wynikało, że koszty związane z prowadzoną egzekucją od dnia wszczęcia postępowania do dnia zawieszenia postępowania z wniosku ZUS to koszty doręczenia środków pieniężnych w wysokości 1,50 zł; doręczenia korespondencji w wysokości 16,85 zł oraz opłata stosunkowa w kwocie 18,04 zł.

W toku prowadzonego postępowania organ rentowy ustalił, że na dzień 27 lipca 2017 r. zaległość z tytułu prowadzonej egzekucji, w zakresie poniesionych kosztów egzekucji wynosi 4578,21 zł co do opłaty egzekucyjnej, 1052,99 zł co do podatku Vat oraz 131,21 zł tytułem wydatków gotówkowych. Wydatki powstałe w postępowaniu KM 62501/12, w którym egzekwowano administracyjne tytuły wykonawcze o numerach Km 5577/2012 – M (...) dotyczące egzekucji należności składkowych z okresu od marca 2009 r. do listopada 2010 r. na dzień 6 stycznia 2016 roku (upływ roku od uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia wyniosły 103,01 zł, na dzień wydania powyższej decyzji, tj. 14 maja 2014 r. stanowiły kwotę 75, 33 zł i nie zostały pokryte przez dłużnika.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę wznowienia postępowania stanowił przepis art. 83 a ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017 r., poz. 1778). Stosownie do jego treści prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności

istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Norma wprowadza możliwość dokonania weryfikacji istniejących w obrocie prawnym ostatecznych decyzji Zakładu w sytuacji ziszczenia się określonych przesłanek. Wprowadzone rozwiązanie tworzy wyłom w zasadzie trwałości decyzji ostatecznych i jest instytucją o charakterze szczególnym. Okoliczności umożliwiające jej zastosowanie nie powinny być interpretowane w sposób rozszerzający. Oznacza to, że zastosowanie przepisu art. 83 a ust. 1 jest możliwe tylko w sytuacjach ściśle w niej wymienionych, tj. w przypadku ziszczenia się przesłanek polegających na przedłożeniu nowych dowodów lub ujawnieniu nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji.

Sąd Okręgowy podkreślił, że odwołujący w toku postępowania podnosił, że zaistniały podstawy do wznowienia postępowania zakończonych prawomocną decyzją z 9 listopada 2014 r. odmawiającą umorzenia należności z tytułu składek, gdyż w chwili wydania decyzji w tym przedmiocie przez organ rentowy skarżący nie posiadał należności niepodlegających umorzeniu, które to stanowiły warunek wydania pozytywnego rozstrzygnięcia (por. decyzja z 9 listopada 2016 r.). Podniósł, że 23 września 2014 r. zawarł układ ratalny, który obejmował należności niepodlegające umorzeniu, na podstawie ustawy abolicyjnej tj. za okres od marca 2009 r. do listopada 2010 r. oraz przedstawił korespondencję prowadzoną z kancelarią komorniczą, z której wynikało, że koszty jakie zostały naliczone do dnia zawieszenia postępowania to koszty doręczenia środków pieniężnych w wysokości 1,50 zł; doręczenie korespondencji w wysokości 16,85 zł oraz koszt opłaty stosunkowej w kwocie 18,04 zł.

Odwołując do twierdzeń J. G. (1), Sąd Okręgowy wskazał, że warunkiem umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłaty prolongacyjnej, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika Sądowego jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art. 1 ust. 10 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność z 9 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551). Natomiast należności te (tj. niepodlegające umorzeniu) podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. Organ rentowy wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności za wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Samo rozłożenie na raty, zgodnie z art. 1 ust. 12 ustawy niektórych należności podlegających spłacie powoduje, że należności nieobjęte układem ratalnym podlegają zaspokojeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. W konsekwencji brak spłaty w tym terminie części niepodlegających umorzeniu należności (w tym kosztów egzekucyjnych) powoduje, że warunek umorzenia nie jest spełniony, a tym samym brak jest podstaw do wydania decyzji stwierdzającej umorzenie zaległych składek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 listopada 2017 r., III AUa 252/17).

Sąd Okręgowy podkreślił, że bezspornym w sprawie było, że w związku zawarciem układu ratalnego z 23 września 2014 r. dotyczącego należności za okres od marca 2009 r. do listopada 2010 r. postępowanie egzekucyjne pozostawało zawieszona. A zatem okolicznością istotną dla wydania rozstrzygnięcia było ustalenie, czy na dzień upływu 12 miesięcy od wydania decyzji o warunkach umorzenia tj. na 6 stycznia 2016 r. istniały wymagalne należności niepodlegające umorzeniu. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w związku z dochodzeniem należności niepodlegających umorzeniu na podstawie tytułów wykonawczych o numerach Km 5577/2012 – Km 5597/2012, powstały koszty, które na dzień 6 stycznia 2016 roku wyniosły 103,01 zł i nie zostały pokryte przez dłużnika. Oznaczało to, że odwołujący nie wykazał jakichkolwiek okoliczności ujawnionych obecnie a istniejących przed wydaniem decyzji, które miały by wpływ na ustalone decyzją z 9 listopada 2016 r. prawo. Na prawo do wznowienia postępowania nie może mieć wpływu fakt, iż w toku postępowania organ rentowy odmiennie ustalił ww. okoliczności, przyjmując, że koszty te są w istocie wyższe aniżeli faktyczne istniejące. Sąd Okręgowy podkreślił, że sama

decyzja odmawiająca umorzenia należności stała się prawomocna, a samo wznowienie postępowania ma wyjątkowy charakter. Wysokość nieuregulowanych należności w istocie pozostawała bez znaczenia, gdyż istotnym dla sprawy był sam fakt ich występowania. Na etapie analizowania przesłanek wznowienia postępowania nie miało znaczenia, czy i kiedy ubezpieczony powziął wiadomość o istniejących zobowiązaniach wobec komornika sądowego z tytułu wydatków egzekucyjnych. Argumenty tego rodzaju mogły być podnoszone w odwołaniu od decyzji z 14 maja 2015 r., która nie wskazywała kwot zadłużenia, bądź kwestionując decyzje z 9 listopada 2016 r. odmawiającej umorzenia należności składkowych, która nie została przez wnioskodawcę zaskarżona. Nie budziło jednakże wątpliwości Sądu, iż odwołujący – jako profesjonalista prowadzący działalność pozarolniczą – winien wcześniej poczynić ustalenia w tym przedmiocie. W związku z tym Sąd ocenił, że brak było podstaw do uznania, że w sprawie wystąpiły okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania w sprawie odmowy umorzenia należności. Dlatego też, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył J. G. (1).

Wskazał w niej, że wprawdzie warunkiem umorzenia należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne była spłata kosztów niepodlegających abolicji tj. kosztów egzekucyjnych naliczonych przez komornika, jednak Sąd nie wziął pod uwagę, że skarżący nie posiadał wiedzy o tych kosztach i nikt takiej informacji nie chciał mu przekazać. Pracownik ZUS udzielił mu odpowiedzi, że nie może udzielić mu informacji o wysokości kosztów. W działaniach organów społecznych, takich jak ZUS powinny obowiązywać zasada sprawiedliwości społecznej i zaufania obywatela do organów państwa. Decyzja z 2016 r. została odwieszona nieprawidłowo, ponieważ przed jej wydaniem uiszczał składki zgodnie z układem ratalnym.

Wskazując na powyższe domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i wznowienia postępowania w sprawie umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, w tym przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od decyzji ZUS z 9 listopada 2016 r.

Pełnomocnik skarżącego ustanowiony odwołującemu z urzędu, w piśmie procesowym z 21 grudnia 2018 r., zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 233 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego polegająca na uznaniu, że odwołujący jest profesjonalistą w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych tylko dlatego, że razem z żoną prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Ponadto J. G. (1) dołożył należytej staranności aby ustalić kwotę należności podlegających umorzeniu, bowiem zwracał się do komornika, jak też do pracowników ZUS, którzy nie udzielili mu prawidłowej informacji, co do wysokości należności, które powinien opłacić.

Wskazując na powyższe podtrzymał apelację skarżącego i złożył wniosek o przyznanie mu wynagrodzenia według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne oświadczając, że wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu nie zostało ani w części ani w całości uiszczone przez stronę, której przyznano pomoc z urzędu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji poczynił poprawne ustalenia co do stanu faktycznego oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego (art. 233 § 1 k.p.c.).

Należy podkreślić, że rozpoznawana sprawa dotyczy wznowienia postępowania w sprawie rozpatrzenia wniosku o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji

prawidłowo uznał, iż skarżący nie wykazał jakichkolwiek ujawnionych obecnie okoliczności a istniejących przed wydaniem decyzji z 9 listopada 2016 r., które miałyby wpływ na ustalone tą decyzją prawo. Zasadnie uznał, że na prawo do wznowienia postępowania w przedmiocie odmowy umorzenia zaległości składkowych obciążających J. G. (1) nie może mieć wpływu fakt, iż w toku tego postępowania organ rentowy odmiennie ustalił wysokość kosztów egzekucyjnych tj. w kwocie wyższej aniżeli faktyczne istniejące. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wysokość nieuregulowanych należności w istocie pozostawała bez znaczenia, gdyż istotnym dla sprawy był sam fakt ich występowania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia w oparciu o całość zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności o zgromadzoną dokumentację, wyjaśnienia skarżącego, ZUS i organu egzekucyjnego.

W związku z powyższym, nie zasługuje na uwzględnienie zawarty w piśmie procesowym pełnomocnika skarżącego z 21 grudnia 2018 r. (k. 95-95odw.) zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. Stosownie do treści tego przepisu, sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów i ocenia ich wiarygodność stosownie do własnego przekonania, jednocześnie dokonując wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przy tej ostatniej czynności Sąd jest zobligowany uwzględnić wszystkie dowody przeprowadzone w postępowaniu, jak też wszelkie okoliczności towarzyszące ich przeprowadzaniu (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 r., sygn. akt IV CKN 1218/00). Granice swobodnej oceny dowodów winny być wyznaczone wymogami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. W myśl powyższych dyrektyw, Sąd pierwszej instancji rozważa w sposób racjonalny i wszechstronny materiał dowodowy, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych, a wiążącą ich moc i wiarygodność odnosi do pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 r., II UK 685/98).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługują również na uwzględnienie zawarte w apelacjach zarzuty dotyczące sprzecznego z prawem działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z przepisami ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz.1551) warunkiem umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłaty prolongacyjnej, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art. 1 ust. 10 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność z 9 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551). Natomiast należności te (tj. niepodlegające umorzeniu) podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. Organ rentowy wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności za wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Samo rozłożenie na raty, zgodnie z art. 1 ust. 12 ustawy niektórych należności podlegających spłacie powoduje, że należności nieobjęte układem ratalnym podlegają zaspokojeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. W konsekwencji brak spłaty w tym terminie części niepodlegających umorzeniu należności (w tym kosztów egzekucyjnych) powoduje, że warunek umorzenia nie jest spełniony, a tym samym brak jest podstaw do wydania decyzji stwierdzającej umorzenie zaległych składek.

Organ rentowy w związku z wydaną w dniu 14 maja 2014 r. decyzją nr (...)UM o warunkach umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek przez J. G. (1), w dniu 26 lutego 2015 r. przedłożył komornikowi sądowemu informację

umożliwiająca wyliczenie kosztów egzekucyjnych, które powinny być opłacone przez J. G. (1) do dnia 6 stycznia 2016 r. (w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkowej z 14 maja 2014 r. tj. – 6 stycznia 2015 r.), uwzględniając, że tytuły wykonawcze skierowane do egzekucji sądowej dotyczyły zarówno należności z tytułu składek podlegających, jak i niepodlegających umorzeniu.

Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z 12 listopada 2015 r. (niezależnie od informacji zawartych w decyzji z 14 maja 2014 r.) poinformował ponownie J. G. (1) o warunkach umorzenia należności, w tym o konieczności zapłaty kosztów egzekucyjnych naliczonych przez komornika sądowego, powstałych w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym należności niepodlegające abolicji.

Przed wydaniem decyzji z 9 listopada 2016 r. o odmowie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek organ rentowy otrzymał od komornika sądowego informację, iż nie odnotowano żadnych wpłat dłużnika na poczet kosztów egzekucyjnych. W piśmie z 3 czerwca 2016 r. (złożonym w ZUS 24 czerwca 2016 r.) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli poinformował, że w sprawie Km 62501/12, prowadzonej na podstawie tytułów wykonawczych Km 5501/2012 - (...) oraz innych „do dnia dzisiejszego nie odnotowano żadnych wpłat dłużnika na poczet kosztów egzekucji” oraz, że na dzień 3 czerwca 2016 r. do uregulowania przez skarżącego obok należności głównej i odsetek pozostają koszty egzekucyjne w kwocie 5 208,98 zł, podatek VAT - 1 198,98 zł i wydatki gotówkowe - 106,51 zł (k. 13 akt ZUS). Należy w tym miejscu podkreślić, że sprawa Km 62501/12 dotyczy należności nieobjętych układem ratalnym i obejmuje sprawy od Km 5501/2012 do Km 5576/2012

A zatem w związku z taką informacją prawidłowo Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że skarżący nie wywiązał się z warunków określonych w decyzji warunkowej z 14 maja 2014 r. i 9 listopada 2016 r. wydał decyzję o odmowie umorzenia należności, która uprawomocniła się 16 grudnia 2016 r.

W rozpoznawanej sprawie, we wniosku o wznowienie postępowania dotyczącego odmowy umorzenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na podstawie przepisów ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551), J. G. (1) powołał się na korespondencję e-mailową z komornikiem, z marca 2017 r., z której wynikało, że nieopłacone koszty egzekucyjne na datę zawieszenia postępowania egzekucyjnego wynosiły łącznie 36,19 zł (k. 5-6). W jego ocenie treść korespondencji e-mailowej stanowiła istotną okoliczność istniejącą przed wydaniem decyzji, która miała wpływ na decyzję odmawiającą mu umorzenia należności względem ZUS.

W związku z powyższym w dniu 22 sierpnia 2017 r. ZUS ponownie zasięgnął od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie informacji o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej prowadzonej z wniosku ZUS przeciwko J. G. (2). Z nadesłanej przez komornika informacji wynikało, że na 27 lipca 2017 r. zaległość w opłacie egzekucyjnej wynosi 4 578,21 zł.

Dlatego też decyzją z 22 września 2017 r. organ rentowy odmówił J. G. (2), na podstawie art. 83 a oraz art. 83 b ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wznowienia postępowania w sprawie zakończonej prawomocną decyzją z 9 listopada 2016 r. odmawiającą umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne. Według organu rentowego brak było podstaw do wznowienia postępowania dotyczącego umorzenia zaległości składkowych, bowiem okoliczność nieuregulowania kosztów egzekucji sądowej została potwierdzona przed wydaniem decyzji z 9 listopada 2016 r., informacją komornika sądowego, z której wynikało, że na koncie J. G. (1) na dzień 6 listopada 2016 r. figurowały nieopłacone koszty egzekucyjne w kwocie 5 208,98 zł.

W toku postępowania Sąd pierwszej instancji ponownie zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie o nadesłanie informacji czy na datę 6 stycznia 2016 r. istniała zaległość w sprawie egzekucyjnej prowadzonej z wniosku ZUS przeciwko J. G. (2). W piśmie z 25 lutego 2018 r. (k. 37) Komornik poinformował, że w sprawie sygn. akt Km 62501/12 obejmującej tytuły wykonawcze o sygn. akt od Km 5501/2012 do

Km 5597/2012 zaległość na dzień 6 stycznia 2016 r. wynosiła 118,36 zł (tak samo na dzień 9 listopada 2016 r.). Były to wydatki związane z przesyłką korespondencji. Nie zostały opłacone do dnia dzisiejszego.

W piśmie z 24 maja 2018 r. (k. 47) komornik kolejny raz poinformował, że wydatki powstałe w postępowaniu Km 62501/12, w którym egzekwowano m.in. administracyjne tytuły wykonawcze o nr Km 5577/2012 – Km 5597/2012 na dzień 6 stycznia 2016 r. wyniosły 140,71 zł (koszty korespondencji art. 39 ust. 2 pkt 8) i nie zostały pokryte przez dłużnika. Dodatkowo komornik wskazał, że postępowanie egzekucyjne w niniejszej sprawie pozostawało zawieszona w okresie od 22 lutego 2013 r. do 25 stycznia 2017 r., zgodnie z wnioskiem wierzyciela. W tym okresie nie dokonywano czynności egzekucyjnych, nie mniej jednak koszty wydatków egzekucyjnych zwiększyły się z uwagi na konieczność wymiany korespondencji między stronami a sądem.

Sąd Apelacyjny, celem wyjaśnienia rozbieżności w zakresie wysokości kosztów egzekucyjnych, nieopłaconych przez J. G. (1) w związku z postępowaniem abolicyjnym, zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Woli w Warszawie o nadesłanie akt spraw egzekucyjnych sygn. Km 62501/2012 (obejmującej tytuły wykonawcze od Km 5501/2012 do Km 5576/2012 oraz od Km 5577/2012 do Km 5597/2012) oraz o podanie powodów, dla których Komornik udzielając informacji na żądanie (...) Oddział w O. oraz Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie Km 62501/2012 z wniosku wierzyciela (...) Oddział w O. przeciwko dłużnikowi J. G. (2) w zakresie kosztów egzekucyjnych, które powinny zostać opłacone przez J. G. (1) do 6 stycznia 2016 r. podawał różne kwoty występujących zaległości - w piśmie z 3 czerwca 2016 r. podał, że nieopłacona opłata egzekucyjna wynosi 5.208,98 zł, w piśmie z 27 lipca 2017 r. że wynosi ona 4.578,21 zł, w piśmie z 19 lutego 2018 r. że wynosi ona 118,36 zł, w piśmie z 18 maja 2018 r. że wynosi ona 140,71 zł, zaś w korespondencji mailowej kierowanej do J. G. (1) że wynosi ona 36,39 zł. Czy zaległości egzekucyjne dotyczyły tytułów wykonawczych od Km 5501/2012 do Km 5576/2012 czy od Km 5577/2012 do Km 5597/2012. Ponadto o podanie, czy przed datą 6 stycznia 2016 r. J. G. (1) zwracał się do komornika z prośbą o udzielenie informacji jakie koszty egzekucyjne powinien opłacić do 6 stycznia 2016 r. oraz, czy komornik drogą internetową, ustną bądź pisemną udzielał J. G. (2) informacji o wysokości należności egzekucyjnych, które powinien opłacić do 6 stycznia 2016 r.

Z informacji B. M. pełniącego funkcję zastępcy Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie, udzielonej w piśmie z 14 marca 2019 r. (k. 10-110odw.) wynika, że w aktach sprawy egzekucyjnej brak jest śladu pisma dłużnika, w którym wzywa on do wskazania kosztów egzekucyjnych całego postępowania egzekucyjnego z deklaracją ich uiszczenia do 6 stycznia 2016 r. Nie ma też dowodów w postaci komunikacji elektronicznej lub telefonicznej z dłużnikiem w zakresie wysokości należności egzekucyjnych z podkreśleniem wyznaczenia dłużnikowi daty ich płatności do 6 stycznia 2016 r. Zastępca komornika wyjaśnił też, że dłużnik w korespondencji e-mailowej z 13 marca 2017 r. nie pytał o saldo zadłużenia w sprawie i prognozowane koszty egzekucyjne całego postępowania a jedynie o naliczone koszty w konkretnym jego okresie. Wskazał, że komornik sądowy istotnie w dniu 3 czerwca 2016 r. na prośbę wierzyciela podał mu aktualny stan zadłużenia w założeniu spłaty całości należności na dany dzień i wskazał ją prawidłowo. Pismem z 25 lipca 2016 r. wierzyciel wskazał aktualizację swoich roszczeń i z uwagi na to komornik ograniczył postanowieniem saldo zadłużenia w dniu 18 lutego 2017 r. W piśmie z 27 lipca 2017 r. komornik prawidłowo wskazał saldo zadłużenia i kosztów egzekucyjnych z uwagi na uprzednie ograniczenie egzekucji o 8.400,31 zł. W aktach sprawy brak jest informacji aby komornik wskazał, że opłata egzekucyjna wynosi 118,36 zł. Z treści pisma z 18 maja 2018 r. wynika, że kwota 140,71 zł dotyczy wydatków gotówkowych, o których wyszczególnienie zwracał się Sąd Okręgowy. Przypomniawszy też, że na koszty egzekucyjne składają się zarówno opłaty egzekucyjne jak i wydatki gotówkowe, zaś nieprecyzyjne zapytania pisemne stron i instytucji kierowane do komornika inklinowały różne odpowiedzi przy podkreśleniu, że stan dochodzonej należności na rzecz wierzyciela w sprawie zmieniał się nie tylko po zaktualizowaniu przez niego swoich należności ale także z uwagi na dokonywane w sprawie potrącenia ze świadczenia emerytalnego dłużnika.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, mając na uwadze treść ww. wyjaśnień, dokumentację znajdującą się w aktach ZUS oraz aktach sprawy egzekucyjnej sygn. Km 62501/2012, należy uznać, że organ rentowy i Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjęły, że korespondencja e-mailowa pomiędzy skarżącym a komornikiem, z marca 2017 r., z której wynikało, że nieopłacone koszty egzekucyjne na datę zawieszenia postępowania egzekucyjnego wynosiły łącznie 36,19

zł (k. 5-6) nie stanowiła istotnej okoliczności istniejącej przed wydaniem decyzji z 9 listopada 2016 r., i nie miała ona wpływu na tę decyzję. Po pierwsze: brak spłaty niepodlegających umorzeniu należności, w tym kosztów egzekucyjnych (choćby w minimalnej wysokości), powoduje, że warunek umorzenia nie jest spełniony, zatem w takiej sytuacji wysokość niespłaconych, niepodlegających umorzeniu zaległości pozostaje bez znaczenia. Ponadto z informacji e-mailowej wynika, że zostały w niej określone koszty egzekucyjne ustalone do dnia zawieszenia postępowania egzekucyjnego z wniosku ZUS. Decyzja warunkowa wydana była 14 maja 2014 r., decyzja odmawiająca umorzenia należności – 9 listopada 2016 r. a postępowanie egzekucyjne było zawieszono 22 lutego 2013 r. Zatem informacja e-mailowa określająca wysokość kosztów egzekucyjnych na datę zawieszenia postępowania egzekucyjnego nie oznacza, że na datę 6 stycznia 2016 r. (12-cie miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkowej) koszty egzekucyjne kształtowały się w wysokości jak w korespondencji e-mailowej Nieopłacone koszty egzekucyjne na datę 6 stycznia 2016 r. wyniosły 4.578,21 zł.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego istotnym dla wydania rozstrzygnięcia w kwestii wznowienia postępowania miałyby okoliczność gdyby okazało się, że na datę 6 stycznia 2016 r. nie występowały żadne zaległości egzekucyjne a nie w wysokości niższej bądź innej aniżeli wynikało to z ustaleń ZUS. Istotny wpływ na zasadność decyzji abolicyjnej ma sam fakt występowania zaległości.

Stosownie do treści przepisu art. 83 a ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega tylko wtedy ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Korespondencja e-mailowa skarżącego z komornikiem sądowym z marca 2017 r. potwierdzająca istnienie kosztów egzekucyjnych do dnia zawieszenia postępowania w niższej wysokości aniżeli przyjął ZUS nie stanowi istotnej okoliczności wpływającej na zasadność decyzji odmawiającej umorzenia zaległości składkowych.

Należy podkreślić, iż wysokość kosztów egzekucji sądowej nie jest ustalana przez organ rentowy a przez sądowy organ egzekucyjny. W tym przypadku została określona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest wierzycielem tych należności, są to należności komornika sądowego i to komornik sądowy jest ich dysponentem.

Dlatego też, mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny oddalił apelację.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz.U. z 2019 r., poz. 68) – pkt II sentencji wyroku. Natomiast o zwrocie wydatków poniesionych przez pełnomocnika związanych z dojazdem na rozprawę samochodem osobowym w dniu 23 maja 2019 r., Sąd orzekł na podstawie stawek zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. nr 27 poz. 27 ze zm.), mając na uwadze rodzaj pojazdu, stawkę za km przebiegu oraz liczbę przejechanych km (k. 132-133)..